

Una dintre cele mai mari tragedii navale românești

Detalii cutremurătoare despre atacul navei „Fundulea” (II)

În urmă cu câteva zile readuceam la lumina tiparului povestea tulburătoare a navei „Fundulea”, care, în urmă cu 30 de ani, în timp ce tranzita strâmtoarea Ormuz, încărcată cu praf de marmură, venind din Italia cu destinația Kuwait, a fost bombardată cu 10 rachete încărcate cu napalm de o navă paramilitară. Din păcate, în urma exploziilor și incendiilor puternice, trei membri ai echipajului au fost răniți. Cel mai grav a fost comandatul Radu Lupu, care a și murit ulterior, din cauza complicațiilor, la un spital din Elveția. După 30 de ani de la tragedie, 10 din cei 30 de membri ai echipajului au rememorat, cu lacrimi în ochi, clipele de groază și panică din acea dimineață.

Dacă în ediția de vineri, 24 noiembrie, v-am prezentat poveștile a doi „eroi fără arme” (așa cum i-a numit un cititor al cotidianului Telegraf pe membrii echipajului de pe „Fundulea”), Florentin-Dacian Botta, ofițer mecanic 2 la acea vreme, și asistentul medical de pe cargoul românesc, Virgil Balaci, în partea a doua a venit rândul unui alt supraviețuitor să rememoreze clipele de groază prin care a trecut în urmă cu 30 de ani. Este vorba de Mangdeluș Moroianu, care era motorist pe nava „Fundulea”. El este unul dintre cei trei răniți în urma bombardamentului cu rachete cu napalm. Pentru fostul motorist, numai gândul de a povesti ceea ce s-a întâmplat în acea dimineață îl sperie. Cu toate acestea, își face curaj și cu ochii umeziți de lacrimi ne face să trăim și noi odată cu el acele clipe groaznice. „De obicei, dimineața, ne duceam în cabine și stăteam de vorbă. Iar în ziua de 23 noiembrie 1987 eram în cabină. Atunci când nava a fost atacată, una dintre rachete mi-a trecut la aproximativ 20 de centimetri de cap și am rămas cu mandibula fisurată, arcada spartă și o tăietură foarte urâtă pe șira spinării din cauza căreia am avut probleme medicale. Au fost momente de-a lungul timpului când, din cauza răni, anchilozam și nu mai puteam să mănânc. Trebuia să mă mișc mereu. Norocul meu a fost că, navigator fiind, ceream mereu permisiunea să mă duc la medic”, își aduce aminte Moroianu. Acesta spune că cel mai important ajutor a venit din partea familiei. „După un an de la acel moment groaznic m-am căsătorit. Soția a aflat despre eveniment și m-a consolată mereu, pentru că, altfel, nu îmi mai reveenam, nici fizic, nici psihic. Mereu aveam senzația că văd rachetele cum șuieră. Eram atât de speriat încât, atunci când o mașină mai dădea rateuri, fugeam pur și simplu”, povestește Moroianu.

■ TRATAȚI DE STATUL COMUNIST CA NIȘTE BUCĂȚI DE CARNE ■ Fostul motorist de la „Fundulea” spune că, după acest nefericit eveniment din urmă cu 30 de ani, a rămas cu un gust amar, dar și cu o ușoară stare de furie. „În momentul în care ar fi trebuit să ne dea despăgubiri, cei de la compania „Navrom” ne-au pus să scriem ce am pățit, dar totul a rămas în aer. Ne-au mințit. Asta pentru că sunt sigur că statul român a luat banii din despăgubire și asigurare, dar nouă nu ne-au dat niciun leu. Îmi aduc aminte că eu am scăpat din cabină doar cu o pereche de pantaloni de pijama. Haine

Mangdeluș Moroianu, unul dintre supraviețuitorii: „Mereu aveam senzația că văd rachetele cum șuieră. Eram atât de speriat încât atrunci când o mașină mai dădea rateuri, fugeam pur și simplu.”

am primit de pe o navă omaneză, al cărei echipaj ne-a sărit în ajutor. Nu uit cât trăiesc faptul că telegrafistul omanez mi-a dat o pereche de șlapi și o cămașă. Mai multe nu vreau să îmi aduc aminte pentru că este extrem de dureros. Vreau să le mulțumesc colegilor pentru ajutorul pe care mi l-au dat atunci și ulterior. În special, vreau să-i mulțumesc unui coleg care m-a spălat, la propriu, în spitalul unde eram internat după bombardament, pentru că eu nu puteam să fac nici măcar acest lucru. Opt luni a trebuit să sufăr până mi s-au vindecat rănille. Cele fizice, pentru că cele psihice le am și acum”, conchide Moroianu.

■ SINGURI ÎMPOTRIVA MORȚII ■ Un alt membru al echipajului, Dumitrache Delicote, șef mecanic, aflat în comanda navei în dimineața bombardamentului, spune că „Fundulea” nu a fost singura navă atacată de paramilitarii iranieni în acea perioadă. „Au fost 96 de nave atacate în perioada războiului din Golf dintre Iran și Irak. Era o adevărată blocadă în acea strâmtoare, spunând că pe aici nu se trece”, a afirmat Delicote. El spune că blocadele nu se aplicau în cazul navelor americane și franceze. „La vremea respectivă, chiar lângă noi, a fost un convoi francez de nave militare care escortau navele civile. Aceștia și-au văzut liniștii de drum și ne-au lăsat singuri. Interesant este că nava care ne-a bombardat a încercat să-i ajungă întâi pe francezi, dar pentru erau prea rapizi pentru ei, iraniienii s-au întors la noi. Și, pentru că noi eram singuri, au pus tirul pe cargoul nostru”, a subliniat Delicote. El a spus că li s-a pus în vedere, atât în Dubai (unde au fost duși după bombardament), cât și la revenirea în țară, să nu facă nicio declarație și să nu spună nimănui despre eveniment, pentru că se strică relațiile între țări. „După bombardament s-a filmat totul, dar caseta a fost confiscată și mi s-a spus că nu am voie să dețin așa ceva”, a mai spus Delicote. Un alt membru al fostului echipaj de pe „Fundulea” spune că a filmat, iar caseta a ajuns la tatăl său. „Caseta era la tatăl meu. În lipsa mea, cineva a bătut la ușă și a cerut caseta”, a spus un alt marinar de pe „Fundulea”

■ DRAMA A TRECUT, VIAȚA A

MERS MAI DEPARTE ■ Interesant este că niciunul dintre cei 29 de marinari rămași în viață după bombardament nu a renunțat la navigație. După ce nava „Fundulea” a fost reparată la Galați, cei mai mulți membri ai echipajului au revenit pe aceeași ambarcațiune. Culmea, ei spun că revenirea pe nava pe care au fost la un pas de moarte i-a ajutat să treacă mai ușor peste traume. „A fost bine pentru noi, pentru că a fost o adevărată terapie”, au spus cei mai mulți dintre foștii membri ai echipajului.

■ POVEȘTEA BOMBARDAMENTULUI ■ În 23 noiembrie 1987, cargoul „Fundulea”, încărcat cu praf de marmură, venind din Italia cu destinația Kuwait, tranzita strâmtoarea Ormuz (situată între Golful Persic, la vest, și Golful Oman la sud-est; coasta nordică a strâmtoării aparține Iranului, iar coasta sudică Emiratarilor Arabe Unite și exclavei Musandam a Omanului). În dimineața de 23 noiembrie 1987, la ora 6.00, chiar la intrarea în strâmtoare, cargoul românesc a fost interpellat de o navă militară iraniană, echipajul de pe Fundulea fiind chestionat prin stația Radio despre pavilion, marfă, destinație și locul încărcării. După câteva minute, echipajul a fost informat că poate să-și continue drumul. Patru ore mai târziu, cargoul Fundulea a fost interceptat de altă navă, tot militară la o primă vedere. În realitate, ambarcațiunea era paramilitară. Fără să poarte pavilion sau însemnele specifice armatei, nava iraniană a cerut echipajului de pe Fundulea să oprească motoarele, iar personalul să intre în cabine. După interogarea de rigoare, care a durat aproximativ 45 de minute, iraniienii, care se făceau că nu prea înțeleg limba engleză, au simulat plecarea, iar la scurt timp au întors brusc nava către „Fundulea” și au lansat nu mai puțin de 10 rachete pline cu napalm (substanță folosită la fabricarea bombelor incendiare și la aruncătoarele de flăcări). Din cele zece rachete, șapte au lovit zona de cabine, iar în scurt timp o mare parte din cargou a fost incendiat. Comanda vasului a fost aproape distrusă, iar trei membri ai echipajului au fost răniți, printre ei aflându-se și comandantul Radu Lupu.

Pe scurt

1 Decembrie - flashmob-ul școlilor constănțene

Pentru a sărbători Ziua Națională a României, Inspectoratul Școlar Județean Constanța a lansat Campania „Mesajul meu pentru România”. 45.000 de elevi din 110 unități școlare din județul Constanța s-au înscris pentru a realiza un flashmob cu un mesaj pentru România. „Emoțiile, bucuria, entuziasmul au cuprins elevii, cadrele didactice și părinții care se pregătesc în aceste zile pentru marea sărbătoare a românilor, cu drapele, baloane, tricouri, umbrele, hore și simboluri naționale. Toate flashmob-urile vor fi filmate și fotografiate pentru a realiza un Album al Centenarului județean „100 de ani de spirit românesc”, care se va desfășura anul următor”, a declarat inspectorul școlar pentru istorie din cadrul Inspectoratului Școlar Județean Constanța, Paula Iordan.

Nu se răzbuună bancherii. Doar cărțile de economie

Premierul Mihai Tudose a cerut, săptămâna trecută, ca BNR să intervină în problema cursului valutar, care s-a dus la un maxim record de peste 4,65 lei/euro. Dar ce poate și ce nu poate face BNR? Explică Adrian Vasilescu, consilier al guvernatorului băncii centrale - „Putem să intervenim, trebuie să face asta și chiar o facem, cu absolut toate mijloacele. Ne-am păstrate și

arme, și gloanțe, în sensul ăsta. Atunci când mai toate țările au dus dobânda-cheie spre zero, sau chiar zub zero, noi am ținut-o (începând din septembrie 2016) la 1,75%, tocmai pentru a putea interveni în piață. La acest final de toamnă, cu un sentiment al pieței mai îngrijorător decât în august - septembrie, au crescut trei lucruri - prețurile de consum, care se regăsesc în inflație, dobânda ROBOR, care este prețul împrumuturilor între bănci și cursul leu-euro, respectiv costul pieței valutare. Au crescut, dar încet, moderat, în ton cu ce se întâmplă pe toată planeta. Și să nu uităm că avem o economie deschisă, nu mai este una izolată, ca-n vremea lui Ceaușescu. Toate cele trei categorii de prețuri descrise mai sus subț libere”. În replică la declarația premierului Tudose, care n-a exclus o răzbuună a sistemului bancar, după ce Guvernul le-a criticat că înregistrează profit zero sau pierderi în România, Vasilescu a spus - „Dacă se răzbuună cineva în acest moment, sunt cărțile de economie. Atât și nimic mai mult”.